

AZ ELŐTERJESZTÉS SORSZÁMA: 261.

MELLÉKLET: -

TÁRGY: Javaslat városban működő civil szervezetekkel és egyesületekkel kötött megállapodásokkal kapcsolatosan

ELŐTERJESZTÉS

SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSÉNEK

2023. november 30-i RENDES ÜLÉSÉRE

ELŐTERJESZTŐ:

Gyurkovics János Alpolgármester

AZ ELŐTERJESZTÉST KÉSZÍTETTE:

**dr. Gerzsei Edit Igazgatóságvezető
dr. Bagó Anita Szilvia osztályvezető**

ELŐADÓ:

dr. Gerzsei Edit Igazgatóságvezető

KEZELÉSI MEGJEGYZÉS:

VÉLEMÉNYEZÉSRE MEGKAPTA:

**Kultúra, Civil szervezetek, Városmarketing
Bizottság,
Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság**

TÁRGYALTA:

TÖRVÉNYESSÉGI VÉLEMÉNYEZÉSRE BEMUTATVA:

dr. Biró Gyula aljegyző

Tisztelt Közgyűlés!

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának **Közyűlése a 104/2022.(V.26.) határozatában** a városban működő civil szervezetekkel és egyesületekkel való megállapodások felülvizsgálata tárgyában döntött.

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Cv.tv.) „2. Értelmező rendelkezések” között, a 2. § 6. pontja definiálja a **civil szervezetek fogalmát**:

„civil szervezet:

- a) a **civil társaság**,
- b) a Magyarországon nyilvántartásba vett **egyesület** - a párt, a szakszervezet és a kölcsönös biztosító egyesület kivételével -,
- c) - a közalapítvány és a pártalapítvány kivételével - **az alapítvány**;

A Cv.tv. 4. § (1) bekezdése alapján „Az **egyesület az egyesülési jog alapján létrehozott szervezet**, amelynek különös formáira: a szövetségre, a pártra, a szakszervezetre, továbbá a külön törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző egyesületekre törvény az egyesületekre vonatkozó rendelkezésektől eltérő szabályokat állapíthat meg. (...) A (2) bekezdés rögzíti, hogy „Az egyesület jogi személy, amely a nyilvántartásba vétellel jön létre.” A (3) bekezdés alapján „A szövetség olyan egyesület, amely két tag részvételével is alapítható, működtethető. A szövetség tagja egyesület, alapítvány, egyéb jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy civil társaság lehet; szövetség tagja természetes személy nem lehet. (...)”

A Cv.tv. 5. §-a alapján „Nem minősül egyesületnek a természetes személyeknek az egyesülési jog alapján létrehozott olyan közössége, amelynek működése nem rendszeres, vagy nincs nyilvántartott tagsága vagy az egyesületekre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott szervezete.”

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:63. § (1)-(2) bekezdései alapján az egyesület fogalma: „(1) Az egyesület a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. (2) Egyesület nem alapítható gazdasági tevékenység céljára. (...)”

A Ptk. 3:378. §-a alapján „Az **alapítvány** az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. (...)”

A Cv.tv. 5/A. §-a rögzíti „(1) Természetes személyek nem gazdasági érdekű közös céljaik elérése és közösségi célú tevékenységük összehangolására polgári jogi társasági szerződéssel létrehozhatnak társaságot (**civil társaság**). (2) A civil társaság jogi személyiséggel nem rendelkezik, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozható. (...) (4) A civil társaság gazdasági-vállalkozási tevékenységet nem végezhet.”

A civil szervezeteket definiáló jogszabályokon kívül szükséges még Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata közgyűlésének a közpénzek felhasználásának átláthatóságáról, valamint az államháztartáson kívüli források átadásáról és átvételéről szóló **3/2017. (II. 8.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Rendelet)** alábbi szakaszait is idézni:

„1. § (1) E rendelet **tárgyi hatálya** kiterjed minden, az államháztartáson kívülre történő pénzeszköztáadásra, függetlenül attól, hogy pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül, egyedi döntés alapján nyújt az önkormányzat támogatást, valamint államháztartáson kívüli pénzeszköz átvételére.

(1a) E rendelet rendelkezéseit – (...) - az önkormányzat által természetben nyújtott támogatásokra is alkalmazni kell.

(2) A rendelet **személyi hatálya** természetes személyekre és az államháztartás körébe nem tartozó jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki.”

„1. § (4) bekezdése **Támogatásban részesíthető a szervezet, természetes személy**, amennyiben

a) székszárdi székhelyű, telephelyű, lakóhelyű, vagy

b) nyilatkozik, hogy a támogatást Szekszárdon működő szervezeti egysége veszi igénybe, vagy

c) székszárdi lakosok vagy szervezet javára, illetve érdekében megvalósuló programhoz kéri a támogatást.”

„1. § (6) E rendelet alapján önkormányzati támogatásban az a **szekszárdi székhelyű civil szervezet** részesülhet, amely a támogatásról szóló döntés időpontjában a Tolna Megyei Civil Információs Centrum nyilvántartásában szerepel.”

„3. § (7) **A támogatás vonatkozásában döntéshozó lehet:**

a) a Közgyűlés az önkormányzat éves költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletében a nevesített támogatások esetén,

b) a Közgyűlés eseti kérelmeknél - polgármesteri, bizottsági keretből igényelt támogatás kivételével - és az alapítványok esetében összeghatár nélkül,

c) a polgármester átruházott hatáskörben a tárgyévi költségvetési rendeletben meghatározott polgármesteri keretből eseti kérelmek esetében ötmillió forintig,

d) átruházott hatáskörben a közgyűlés bizottsága tárgyévi költségvetési rendeletben meghatározott bizottsági keret erejéig.”

A Beszerzési és Jogi Osztály a civil szervezetek megállapodásainak felülvizsgálatával kapcsolatos észrevételeit beterjesztette T. Közgyűlés elé a 2023. március 30-ai ülésére, amelyben leírásra került, hogy az előkészületi munkák során körvonalazódott, hogy **elsősorban az ingyenes és kedvezményes teremhasználati/terembérleti támogatási formák esetében szükséges a szerződéses jogviszonyok helyzetének rendezése**. Sok esetben nincs is szerződés, vagy lejárt, illetve a meglévő szerződéseket aktualizálni és részletesebben szabályozni szükséges, főként a szerződéses jogok gyakorlása és kötelezettségek kikényszeríthetősége (pl. szerződésszegő magatartás jogkövetkezménye), valamint a felmerülő pénzügyi kérdések tekintetében. Továbbá, szükséges azt is kiemelni, hogy a korábban széleskörben felülvizsgált megállapodáshalmaz **valójában két önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság esetében okoz finánciális problémákat**.

Fenti megállapításokat figyelembe véve, a vizsgált szerződések, illetve megállapodások esetében elsősorban **pénzügyi szemléletváltásra van szükség**, amelynek keretében a szerződéses jogviszony kialakítása – a már meglévő szerződések esetében pedig annak – rendezése (azaz a szerződések tartalmának meghatározása) során **gazdasági és célszerűségi szempontokat**, valamint a szerződésben vállalt (fizetési)kötelezettségek kikényszeríthetőségét szükséges szem előtt tartani.

Egységes szerződés(i) minta kimunkálása nem indokolt és nem is célszerű, figyelemmel a Ptk. VI. könyvében rögzített kötelmi jogi alapelvre, ugyanis szerződés a lent hivatkozott szerződési szabadság szabályai alapján köthető meg. Az Önkormányzat, mint Fenntartó (az intézmények esetében) és mint

Alapító tulajdonos (a gazdasági társaságoknál) a szerződések tartalmi kialakításánál alá van vetve a polgári jogi és egyéb ágazati jogszabályoknak, illetve az alapító okiratban foglaltaknak. A jogviszony alanyainak sokszínűsége (ld. Cv.tv. 2. § 6. pontban a civil szervezet, mint gyűjtőfogalom szerepel) miatt az egyes szerződések mind más-más tartalmi kialakítást kívánnak. Mindezeket figyelembe véve a szerződéses jogviszony létesítésekor, a szerződés tartalmának meghatározásakor elsősorban az irányadó szempontokat célszerű kijelölni (pl. fizetési késedelem esetére kötbér kikötése, felek súlyos szerződésszegő magatartásának meghatározása és szankciója, igényérvényesítést elősegítő szerződéses rendelkezések rögzítése, stb.).

A meglévő szerződések, megállapodások (okiratok) esetében javasolt a SZMJV Önkormányzata fenntartásában lévő intézmény felelős vezetője, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság ügyvezetője számára, hogy a civil szervezetekkel fennálló szerződéses jogviszonyukat **2023. december 31. napjával megszüntessék (felek megállapodásával, azaz közös megegyezéssel vagy egyoldalú nyilatkozattal, azaz felmondással) és **2024. január hó 01. napjától hatályos új megállapodásokat kössenek az alábbiakban részletezésre kerülő elvek, tartalmi elemek beépítésével, figyelemmel a Ptk. 6:59. §-ában szabályozott szerződési szabadság elvére, illetve a Ptk. alábbi rendelkezéseire és arra, hogy jelen előterjesztés nem kívánja az (érintett) ügyvezetők hatáskörét elvonni.****

A Ptk. 6:58. §-a alapján „**A szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozata, amelyből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.**”

A Ptk. 6:59. §-a alapján „[Szerződési szabadság] **(1) A felek szabadon köthetnek szerződést, és szabadon választhatják meg a másik szerződő felet. (2) A felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát. A szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja.**”

A Ptk. 6:63. §-a alapján: „[A szerződés létrejötte és tartalma] **(1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. (2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. A lényegesnek minősített kérdésben való megállapodás akkor feltétele a szerződés létrejöttének, ha a fél egyértelműen kifejezésre juttatja, hogy az adott kérdésben való megállapodás hiányában a szerződést nem kívánja megkötni. (...)**”

Továbbá, amennyiben szerződő felek az okiratban rendelkeztek **szerződéses jogviszonyuk** (közös megegyezéssel történő) **módosítása** lehetőségéről, vagy a Ptk. szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezései alapján az alábbi rendezőelvnek megfelelően módosíthatják a szerződést, megállapodást, amely alapján a módosító okirat hatálybalépésének napja 2024. január hó 01. napja lenne.

A Ptk. 6:191. §-a alapján „**(1) A felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét. (2) A szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. (...) (3) A szerződés módosítására a szerződés megkötésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. (4) A szerződés tartalmát valamelyik fél egyoldalúan akkor módosíthatja, ha ezt a szerződésben kikötötték, vagy ha a felet erre jogszabály feljogosítja.**”

Olyan esetben, amikor nincs írásos megállapodás a bérletről/használatról (mert a határozott időre tekintettel a szerződés lejárt és nem kötöttek új megállapodást, vagy nem is volt szerződés, amely alapján adott civil szervezet a termet/helyiséget/stb. használta/bérelte, azaz szívességi használat volt

jellemző) a **civil szervezetek kizárólag a vonatkozó jogszabályok alapján megkötött szerződés (jogcím meghatározása, írásbeliség) és közösen kialakított szerződéses tartalom alapján legyenek jogosultak bérelni, használni termeket, helyiségeket, stb.**

A **szerződéses tartalom kialakításánál** a civil szervezettel szerződéses jogviszonyra lépő intézmény vezetője, gazdasági társaság ügyvezetője a Ptk. fent hivatkozott 6:63. § (2) bekezdésében foglaltakra történő hivatkozással („(...) **bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésben való megállapodása szükséges. A lényegesnek minősített kérdésben való megállapodás akkor feltétele a szerződés létrejöttének, ha a fél egyértelműen kifejezésre juttatja, hogy az adott kérdésben való megállapodás hiányában a szerződést nem kívánja megkötni.**”) érvényesítheti szerződéses akaratát.

Fentiek figyelembevételére alapján a civil szervezetekkel szerződő SZMJV Önkormányzata fenntartásában lévő intézmények és tulajdonában lévő gazdasági társaságok számára **egységesen javasolt** – a szerződések általános tartalmi elemein túl - **lényegesnek minősülő kérdések, szerződéses feltételek** különösen, de nem kizárólagosan az alábbiak lehetnek:

- **egységesen, minden civil szervezet esetében tartalmazza a szerződés a támogatási igényt (terem, iroda, pálya használat, stb.), és annak önköltségi árát** azzal, hogy támogatásnak tekintendő, az is, ha a bérletért a szerződő fél nem piaci, csak önköltségi árat (azaz rezsiköltséget) fizet. A javaslat szerint az önköltségi árat a civil szervezetnek kellene megfizetni. Amennyiben az önköltségi ár is meghaladja a teljesítőképességét az adott civil szervezetnek, a Közgyűlés illetékes bizottságánál pályázatot nyújthat be ennek fedezetére.
- **tételes felsorolása a használatra átadásra kerülő ingatlan rész (terem, iroda, pálya) és ingó eszközöknek (dolgoknak), az átadó elvárásainak kifejtése átvevő felé. A kizárólagos használat csak időszakosan visszatérő lehetne, ettől eltérő megállapodás jóváhagyását a Közgyűlés illetékes bizottságától kellene kérnie a civil szervezetnek,**
- **egységesen határozott idejű, max. 5 éves időtartamra kötött szerződés, azzal a kikötéssel, hogy amennyiben felek 2 évnél hosszabb időre kötik a szerződést, felülvizsgálják szerződéses jogviszonyukat az aktuális gazdasági helyzetre, jogszabályi környezet tekintettel, és amennyiben indokolt, módosítással aktualizálják szerződéses kapcsolatukat. A bérleti díj évente a KSH által közzétett fogyasztói árindex mértékével – szerződésmódosítás nélkül – növekedne.**
- **a civil szervezet legalább évente beszámol Támogató felé tevékenységükről, működésükről, stb.**
- **ingyenes (terem, pálya, iroda, stb) használatot biztosító megállapodások esetében is a szerződés írásba foglalása szükséges (még akkor is, ha felek rövid időtartamra kötik a szerződést), kitérve különösen a kártérítés kérdésének rendezésére és az ingyenes használat indokaira (jogalapjára),**
- **különböző alapelvek, nyilatkozatok beépítése a szerződésbe (Pl. Felek kapcsolatuk fő alapelveként deklarálják, hogy mindenkor a jóhiszeműség, tisztesség és a kölcsönös együttműködés fokozott követelményei szerint kívánnak eljárni, szerződő fél (az adott civil szervezet) kijelenti, hogy vele szemben végelszámolási vagy végrehajtási eljárás nincs folyamatban, illetve ilyen eljárások bekövetkezésének veszélye nem áll fenn, továbbá, vállalja, hogy a másik Felet haladéktalanul értesíti, amennyiben olyan körülmény merülne fel, amely a jelen pontban foglalt valamely eljárás kezdeményezését eredményezheti. Mindkét**

Fél kijelenti, hogy sem a Szerződés aláírásáig, sem azt követően nem hallgat el a Szerződés teljesítése szempontból releváns információt, ami kihatással lehet jelen szerződéses megállapodásban foglaltakra. Az adott civil szervezet nyilatkozata arról, hogy tudomásul veszi, nem teljesítése (különösen fizetési késedelem) esetén szerződésben meghatározott bizonyos jogosultságok tovább nem illetik meg, bizonyos jogokat nem gyakorolhat, stb.)

- tekintettel arra, hogy a kötbér csak írásbeli kikötés esetén jár, javasolt beépíteni a szerződésbe a **Ptk. kötbérre vonatkozó rendelkezéseit**: Ptk. 6:186. § (1) *A kötelezett pénz fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést. Mentesül a kötbérfizetési kötelezettség alól, ha szerződésszegését kimenti. (2) Kötbér írásban köthető ki. (3) A jogosult kötbérigényét attól függetlenül érvényesítheti, hogy a kötelezett szerződésszegéséből kára származott-e. (4) A pénztartozás késedelmes teljesítése esetére kikötött kötbérre a késedelmi kamat szabályait kell alkalmazni. 6:187. § [Kötbér és egyéb szerződésszegési igények] (1) A teljesítés elmaradása esetére kikötött kötbér érvényesítése a teljesítés követelését kizárja. A késedelem esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítési kötelezettség alól. (2) A jogosult a hibás teljesítés miatti kötbér mellett nem érvényesíthet szavatossági igényt. (3) A jogosult a kötbér mellett érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát. (4) A jogosult a szerződésszegéssel okozott kárának megtérítését akkor is követelheti, ha kötbérigényét nem érvényesítette.”*
- javasolt figyelemfelhívás céljából rögzíteni a szerződésbe a **Ptk. késedelmi kamatra vonatkozó szabályait** (késedelmi törvényes kamat akkor is jár, ha a felek arról külön nem rendelkeztek).
- a szerződésekben az igénybe vett szolgáltatások **önköltsége** jelenjék meg, annak, illetve a **használat/bérlet díjának az esteleges kikényszerítésére tartalmazzon a megállapodás garanciákat** (pl. fizetési kötelezettség nem teljesítésekor, egyszeri felszólítást követően, 90 napon túli tartozás esetén bérbeadó/használatba adó jogosult azonnali hatállyal a szerződést felmondani, bérbe vevőt/használatba vevőt kitiltani a bérlet/használat tárgyát képező ingatlanból, stb.)
- javasolt a szerződésben rendezni a **vitarendezés és bírói út igénybevételének** kérdését (pl. Feleknek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy közvetlen tárgyalásokon, békés úton rendezzenek minden olyan nézeteltérést vagy vitát, amely közöttük a szerződéssel kapcsolatban felmerül. Amennyiben Szerződő felek ésszerű határidőn belül nem tudják megoldani a szerződéssel összefüggésben keletkezett jogvitájukat, annak eldöntése érdekében – perértéktől függően - alávetik magukat a Szekszárdi Járásbíróság, illetve Szekszárdi Törvényszék kizárólagos illetékességének.)
- fontos a **szerződésben rögzíteni a teljesítésre vonatkozó és azzal összefüggő rendelkezéseket** (szerződés jogcíme, tárgya, ellenérték összege, teljesítési határidő, számlázásra vonatkozó rendelkezések, stb), ugyanis a kötelezett fizetési késedelme esetén az igényérvényesítéshez – összeghatártól függően nemperes vagy peres eljárás indításához – szükséges lesz többek között a jogviszony, az érvényesíteni kívánt jog, a teljesítési határidő megjelölésére, továbbá az összecszerűség (tőkekövetelés) pontos meghatározására, a kamat-, kötbérigény pontos megjelölésére, ugyanis csak végrehajtandó határozat (ítélet vagy jogerős fizetési meghagyás) alapján lehet végrehajtható okirat kiállítását kérni (azaz végrehajtási eljárást kezdeményezni).

Indokolt a civil szervezetek azon megállapodásait, amelyek a Rendelet tárgyi hatálya alá tartozó támogatási formák esetkörébe tartozik és a Rendelet személyi hatálya alá tartozó alanyi körrel

köt(ött) az Önkormányzat, figyelmen kívül hagyni a fenti javaslat szerinti szabályozásból, tekintettel arra, hogy a támogatások odaítélésének szabályozott rendje és kerete van, továbbá a Rendelet (alaki és tartalmi szempontból is) egységes okirati formát ír elő a támogatási megállapodások írásba foglalásához.

Továbbá, javasoljuk, hogy felülvizsgálatra *(egységes elvek mellett rendezésre)* kerüljön a Szekszárdi Közművelődési Kft. és Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata között 2017. október hó 16. napján létrejött *közművelődési megállapodás (a továbbiakban: megállapodás)* II. cím 5. és 6. pontja, amelyben a térítésmentességet alanyi jogon deklarálja a megállapodás 2. sz. mellékletében szereplő civil szervezetek számára.

Tisztelettel kérem Tisztelt Közgyűlést fentiek alapján az előterjesztés megtárgyalására, és a határozati javaslat meghozatalára.

Szekszárd, 2023. november 17.

Gyurkovics János
alpolgármester

Határozati javaslat
Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
.../2023. (...) határozata

a városban működő civil szervezetekkel és egyesületekkel kötött megállapodások felülvizsgálatával kapcsolatban

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése

1. **tudomásul veszi** a Beszerzési és Jogi Osztály 104/2022. (V.26.) és 66/2023. (III.30.) közgyűlési határozatok végrehajtásával kapcsolatos tájékoztatását.

Határidő: Határozathozatal napja

Felelős: Gyurkovics János alpolgármester

2. **dönt** a Szekszárdi Közművelődési Kft. és Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata között 2017. október hó 16. napján létrejött közművelődési megállapodás II. cím 5. és 6. pontja, valamint 2. sz. melléklete hatályon kívül helyezéséről.

Határidő: Határozathozatal napja

Felelős: Gyurkovics János alpolgármester

3. **felhívja** a Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft-t és a Szekszárdi Közművelődési Nonprofit Kft-t, hogy az előterjesztésben rögzített irányelvek mentén 2024. január 1-től kössön új megállapodásokat, jelen megállapodásai 2023. december 31-i megszüntetését követően.

Határidő: 2023. december 31.

Felelős: Bay Attila ügyvezető

Berlinger Attila ügyvezető

4. **felhívja** a Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft-t és a Szekszárdi Közművelődési Nonprofit Kft-t, hogy megállapodás hiányában a civil szervezeteket szólítsa fel az ingyenesen használt ingatlanrészek elhagyására. Amennyiben a szervezet a felszólításnak nem tesz eleget, úgy a döntés végrehajtását a hatályos jogszabályok szerint kényszerítse ki.

Határidő: 2023. december 31.

Felelős: Bay Attila ügyvezető

Berlinger Attila ügyvezető